

Informacija o sprovođenju mjere Ruralnog razvoja

2.1.12 Podrška nabavci priplodnih grla u čistoj rasi

Stočarstvo je, s obzirom na konfiguraciju terena najznačajnija grana poljoprivrede za razvoj ruralnih područja. Govedarstvo je najbitniji sektor stočarstva, kako po obimu, tako i po dobijenim vrijednostima.

Remont stada u mliječnom govedarstvu je način da se populacija grla popravi kako u starosnom, tako i u genetskom smislu. U tom smislu je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i osmislilo mjeru podrške nabavke junica. Navedena mjera u ovoj godini je još značajnija zbog smanjenja količina otkupljenog mlijeka za oko 10% u odnosu na isti period 2021. godine. Razlozi tome su mnogostruki, a najznačajniji su skokovi cijena stočne hrane i poremećeni tokovi snadbijevanja svih inputa vezanih za stočarsku proizvodnju i relativno niska otkupna cijena mlijeka u prvom dijelu godine.

Javni poziv za dodjelu podrške za nabavku priplodnih grla u čistoj rasi za 2022. godinu, objavljen je dana 15.04.2022. godine na internet stranici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i dnevnom listu "Pobjeda". Korisnici podrške su poljoprivredna gazdinstva upisana u Registar poljoprivrednih proizvođača koji uspunjavaju uslove u skladu sa Zakonom o dobrobiti životinja. Predmet podrške su priplodna grla (junice) u čistoj rasi, prihvatljiva investicija je od 3 do 15 grla u zavisnosti od ispunjenosti uslova. Kriterijumi prihvatljivosti su poštovanje kodeksa dobre poljoprivredne prakse, da su grla nabavljena u čistoj rasi i da imaju pedigre za tri generacije, da su grla osigurana od trenutka dopreme (najmanje godinu dana), da je podnosilac zahtjeva državljanin Crne Gore, da se posjeduje objekat za držanje stoke, da se posjeduje najmanje 1 ha zemljišta i da je isto upisano u Registar poljoprivrednih proizvođača. Takođe je kriterijum prihvatljivosti da objekat za držanje stoke bude namjenski da ispunjava uslove propisane Zakonom o dobrobiti životinja, farmeri su dužni da uvećati broj grla za broj nabavljenih grla, i moraju držati najmanje 4 godine (osim u slučaju oboljenja) što se dokazuje veterinarskom potvrdom, ako su grla nabavljena iz inostranstva moraju se dobiti rješenje o uvozu i rješenje o karantinu koji se mora obaviti u odvojenom objektu uz nadzor veterinara, korisnik je dužan nabavljena grla upisati na svoje gazdinstva u Registra uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, investicija je započeta nakon odobrenja od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, ako je blagovremena i ako su dostavljene dokazi o plaćanju, ugovor o kupoprodaji i druga potrebna dokumenta.

Visina podrške maksimalno učešće budžetskih sredstva je u iznosu do 70% prihvatljive investicije a maksimalni iznos za junicu po grlu je 1400 iz uvoza i 1200 za grla iz domaće populacije. Podrška se realizuje na kraju investicije u vidu refundacije uložених sredstava, a nakon administrativne i terenske kontrole na licu mjesta.

Otežan dolazak junica u Crnu Goru je zbog posljedica COVID-19 krize, koja je poremetila tržište, a samim tim je i bila smanjena ponuda u tradicionalno jakim regijama proizvodnje priplodnog podmlatka, takođe navodimo da veliki dio grla iz Evrpske unija prodat je u zemljama bivšeg Sovjetskog saveza. Jedan od razloga je i pojačane zdravstvene procedure u zemljama Evropske unije (izvozni karantini i drugo).

Ukupni broj prihvaćenih zahtjeva je 167, odnosno 835 grla za nabavku. Moramo napomenuti da su neki od podnosioca zahtjeva odustali zbog nedostatka sredstava ili zbog nemogućnosti nabavke grla na tržištu. Do današnjeg dana je uvezano 350 grla, koji se nalaze u proceduri realizacije, odnosno oko 50-ak aplikacija. Očekuje se u narednih 15-ak dana bude uvezano od 100 do 150 grla.

Nadalje navodimo šta je potrebno da podnosilac zahtjeva dostavi nakon izvršene nabavke uz zahtjev za isplatu sredstava podrške (Obrazac 4) prilaže:

- Kopiju fakture (ako je dostavljena na stranom jeziku treba da bude prevedena na crnogorski jezik – ovlašćeni sudski tumač);
- Ovjeren ugovor o kupoprodaji grla;
- Original dokaz o prenosu 100% sredstava na žiro račun ponuđača (isključivo dokaz o prenosu sredstava preko banke, uplatnica i ovjereni izvod iz banke, a u slučaju plaćanja van Crne Gore ovjereni swift);
- Ukoliko je nabavka izvršena uz pomoć mljekare ili sirare kod koje je podnosilac Zahtjeva za dodjelu podrške kooperant, neophodno je dostaviti dokaz kojim se potvrđuje da je mljekara/sirara izvršila nabavku u ime podnosioca zahtjeva, sa dokazima o plaćanju predviđenim ovim javnim pozivom;
- Polisu osiguranja za nabavljena grla (u toku i nakon karantina);
- Izvod iz veterinarske baze podataka (popis grla), kojom se potvrđuje da su nabavljena grla prevedena na ime podnosioca zahtjeva za isplatu;
- Potvrdu o sprovedenim mjerama zdravstvene zaštite nad nabavljenim grlima;
- Kopiju rješenja o određivanju karantinskog prostora (za grla nabavljena van Crne Gore);
- Kopiju rješenja o ispunjenosti prethodnih veterinarsko zdravstvenih uslova za uvoz steonih junica.

Nakon dostavljanja zahtjeva za isplatu, sa propratnom dokumentacijom, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede će izvršiti administrativnu i terensku kontrolu. Po dobijanju pozitivnog mišljenja nakon terenske kontrole, sredstva podrške će se od strane Ministarstva uplatiti na žiro račun korisnika sredstava podrške. Podrška se može ostvariti isključivo za ona grla koja su u vrijeme terenske kontrole po Zahtjev za isplatu zatečena na poljoprivrednom gazdinstvu.

Trajanje Javnog poziva je bio određen od 15.04.2022. godine do 15.05.2022. godine ili do utroška sredstava opredijeljenih za ovaj javni poziv, a proceduru realizacije je

produžena dva puta, te je trenutni rok za realizaciju investicije 21. novembar 2022. godine. Zbog toga što su neki poljoprivredni proizvođači platili svoja grla, a ona se nalaze u inostranstvu u sabirnim centrima ili karantinima, produžićemo do 10.12.2022. godine, kao niko od njih ne bi bio uskraćen za podršku koja je ovim Javnim pozivom definisana.

Zbog svega navedenog bilo bi potrebno produžiti rok prijema grla (produžiće Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede do 10.12.2022. godine), koja su pripremljena za dolazak, plaćena su i nalaze se u izvoznim karantinima. Problemi oko realizacije nabavke su kako unutrašnji tako i vanjski. Unutrašnji problemi su se sastjali u sporom i otežanom obazbjeđivanju sredstava kod Investiciono razvojnog fonda i komercijalnih banaka, a drugi problem je sajber napad koji je izazvao nefunkcionisanje registara ministarstva i nadležnih uprava što za posljedicu ima nemogućnost izdavanja potrebnih dokumenata. Vanjski problemi se sastoje su izazvani Covid-19 i ekonomskom krizom koja je smanjila ponudu i poremetila tokove nabavke priplodnih grla na prostoru Evropske unije.

Imajući u vidu navedeno, predlažemo da se zaduži Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da vrši sprovođenje Javnog poziva za dodjelu podrške za nabavku priplodnih grla u čistoj rasi za 2022. godinu, na način da će vršiti isplatu podrške korisnicima na osnovu dostavljanja navedene dokumentacije:

- kopije fakture;
- originalni dokaz o prenosu 100% sredstava na žiro račun ponuđača;
- izvještaj komisije sa terena (koji dostavljaju službenici savjetodavne službe Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede).

uz određivanje naknadnog roka za dostavljanje ostatka dokumentacije koji će biti naveden u rješenju za isplatu podrške.